

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001870

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 21-05-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:



II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Левицька Леся Михайлівна

2. Lesya M. Levytska

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 201

Назва наукової спеціальності: Агрономія

Галузь / галузі знань: аграрні науки та продовольство

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Агрономія

Дата захисту: 27-05-2025

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12

Повне найменування юридичної особи: Інститут сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496952

Місцезнаходження: вул. Грушевського, буд. 5, с. Оброшине, Пустомитівський р-н., 81115, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496952

Місцезнаходження: вул. Грушевського, буд. 5, с. Оброшине, Пустомитівський р-н., 81115, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 68.35.03

Тема дисертації:

1. Оцінка вихідного матеріалу для селекції конюшини лучної на адаптивність в умовах Західного регіону України.
2. Evaluation of source material for selection of red clover for adaptability in the conditions of the Western region of Ukraine.

Реферат:

1. У дисертаційній роботі теоретично узагальнено напрацювання з поставленого для вивчення завдання та запропоновано науково обґрунтовану розробку оцінки вихідного матеріалу для селекції конюшини лучної на адаптивність в умовах Західного регіону України. У вступі відображено актуальність теми, зв'язок роботи з науковими програмами, мету та завдання, об'єкт, предмет та методи досліджень. На їх основі сформовано робочу гіпотезу і висвітлено наукову новизну та практичне значення отриманих результатів. У першому розділі кваліфікаційної праці «Оцінка вихідного матеріалу для селекції конюшини лучної на адаптивність в умовах Західного регіону України» (огляд наукової літератури) наведено узагальнення результатів досліджень вітчизняних та іноземних авторів щодо історії, поширення, господарського значення, видового

різноманіття, біологічних особливостей і формування насіння конюшини лучної. Висвітлено роль генетичних ресурсів у вивченні вихідного матеріалу і створенні сортів з підвищеною продуктивністю та адаптивністю в умовах Західного регіону України. У другому розділі «Умови, матеріал та методика проведення досліджень» охарактеризовано ґрунтово-кліматичні умови місця проведення дослідження, дано характеристику вихідного матеріалу та основних методик виконання наукової роботи. У третьому розділі «Характеристика зразків конюшини лучної різного еколого-географічного походження» дано оцінку колекційним номерам за основними господарсько-цінними ознаками. За результатами досліджень встановлено, що на початкових етапах органогенезу на лінійний ріст рослин конюшини лучної впливали погодні умови, зокрема температурний і водний режими. Висота рослин досліджуваних зразків у фазі стеблуння становила від 15,0 до 21 см. Найвищими були рослини у вологому 2023 р. У середньому за зразками висота їх була більшою на 1,1 % порівняно з посушливим 2022 р. і за три роки досліджень коливалася від 71,7 до 76,6 см. Тривалість періодів від відростання до початку цвітіння на 2-й рік життя в зразків конюшини лучної відрізнялася та визначалася температурним режимом, а саме сумою ефективних температур, потрібних для проходження окремих фаз. Так, період відростання – початок цвітіння (в I укосі) становив від 73 до 88 діб. Найкоротший період був у зразків PFZ 02456 та PFZ 02449 (73–74 доби), найдовший – у PFZ 02212 та PFZ 02211 (87–88 діб). Облиствленість колекційних зразків становила в середньому 42,2 % і найбільшою була у зразків PFZ 02530 і PFZ 02505 (44,2 % та 44,4 %), найменшою – PFZ 02213 (39,7 %). Зразки PFZ 02444, PFZ 02445, PFZ 02523, PFZ 02524, PFZ 02525, PFZ 02463, PFZ 02456, PFZ 02527, PFZ 02528, PFZ 02531, PFZ 02530, PFZ 02205, PFZ 02210 перевищили стандарт на 0,1– 2,1 %. Для селекційної роботи особливо цінність становлять форми, що демонструють мінімальний добовий приріст у висоту, особливо пасовищного використання, а також ті, що досягають найбільшої висоти травостою у комплексному застосуванні. Дослідження показали, що середній добовий приріст зразків конюшини лучної становив 0,88 см. Найбільшими його показниками характеризувалися зразки PFZ 02449, PFZ 02526, PFZ 02211, PFZ 02529, PFZ 02205 (0,92–0,95 см/добу), найменшими – PFZ 02462 (0,79 см/добу). Найбільшу врожайність зеленої маси забезпечили зразки PFZ 02524, PFZ 02526, PFZ 02205 (51,2–51,9 т/га), найменшу – PFZ 02531 (48,3 т/га). Середня врожайність насіння досліджуваних зразків становила 2,61 ц/га. Найбільший показник урожайності в середньому за три роки відзначено в зразка PFZ 02531 (2,90 ц/га), найменший – у PFZ 02456 (2,21 ц/га). Зразки за кормовою та насінневою продуктивністю об'єднано в кластери, що дозволило виділити найбільш подібні номери. У четвертому розділі «Адаптивний потенціал селекційних номерів конюшини лучної» визначено параметри їхньої адаптивності за ознаками продуктивності та мінливості залежно від умов вирощування. Найкраще поєднання рівня пластичності з низькими значеннями варіанси стабільності одержано у зразків конюшини лучної за ознакою: – висота рослин: № 2454 ($b_i = 1,36$; $S_i^2 = 0,10$); № 2465 ($b_i = 0,98$; $S_i^2 = 0,31$); № 2447 ($b_i = 1,36$; $S_i^2 = 0,24$) та № 2459 ($b_i = 1,31$; $S_i^2 = 0,85$); – добовий приріст: Трускавчанка ($b_i = 2,03$, $S_i^2 = 0,003$) і № 2455 ($b_i = 2,89$, $S_i^2 = 0,003$); – облиствленість: № 2536 ($b_i = 2,04$ та $S_i^2 = 0,47$), № 2452 ($b_i = 2,10$, $S_i^2 = 0,23$), № 2459 ($b_i = 2,79$, $S_i^2 = 0,01$), № 2541 ($b_i = 3,10$, $S_i^2 = 0,01$) і № 2540 ($b_i = 3,58$, $S_i^2 = 0,65$); – врожайність зеленої маси: Трускавчанка ($b_i = 1,44$, $S_i^2 = 0,51$), № 2535 ($b_i = 1,32$, $S_i^2 = 0,01$), № 2455 ($b_i = 1,67$, $S_i^2 = 0,33$), № 2469 ($b_i = 1,77$, $S_i^2 = 0,62$), № 2453 ($b_i = 1,49$, $S_i^2 = 0,69$) та № 2454 ($b_i = 1,15$, $S_i^2 = 0,75$); – врожайність сухої речовини: № 2533 ($b_i = 2,64$; $S_i^2 = 0,02$); № 2454 ($b_i = 2,44$; $S_i^2 = 0,01$); № 2469 ($b_i = 1,44$; $S_i^2 = 0,02$), № 2534 ($b_i = 4,50$; $S_i^2 = 0,07$) та № 2453 ($b_i = 2,70$; $S_i^2 = 0,04$); – врожайність насіння: № 2459 ($b_i = 1,73$; $S_i^2 = 0,0003$), № 2447 ($b_i = 2,27$; $S_i^2 = 0,003$), № 2452 ($b_i = 1,79$; $S_i^2 = 0,001$), № 2468 ($b_i = 1,21$; $S_i^2 = 0,001$) та № 2538 ($b_i = 2,08$; $S_i^2 = 0,001$);

2. The dissertation theoretically summarizes the results of the task set for the study and proposes a scientifically sound development of the assessment of the source material for the selection of red clover for adaptability in the conditions of the Western region of Ukraine. The introduction reflects the relevance of the topic, the connection of the work with scientific programs, the goal and objectives of the research, the object, subject and methods of research. On their basis, a working hypothesis is formed and the scientific novelty and practical significance of the results obtained are highlighted. The first chapter of the qualification work "Assessment of the source material for the selection of red clover for adaptability in the conditions of the Western region of Ukraine" (review of scientific

literature) summarizes the results of research by domestic and foreign authors on the history, distribution, economic importance, species diversity, biological features and seed formation of red clover. The role of genetic resources and insufficiently studied issues in the study of source material in the creation of varieties with increased productivity and adaptability in the conditions of the Western region of Ukraine are highlighted. The second chapter "Conditions, material and research methodology" describes the soil and climate conditions of the research site, gives a characteristic of the source material and the main methods of performing scientific work. In the third chapter "Characteristics of red clover samples of different ecological and geographical origin", red clover samples were evaluated according to the main economically valuable characteristics. According to the results of the research, it was found that at the initial stages of organogenesis, the linear growth of red clover plants was influenced by weather conditions, in particular temperature and water regimes. The height of the plants of the studied samples in the stemming phase ranged from 15.0 to 21 cm. The highest were the plants in the wet year of 2023. On average, their height was 1.1% higher than in the dry year of 2022 and on average over the three years of research ranged from 71.7 to 76.6 cm. The duration of the periods from regrowth to the beginning of flowering in the 2nd year of life in red clover samples differs and was determined by the temperature regime, namely the sum of the effective temperatures required during the passage of individual phases. Thus, the period of regrowth - the beginning of flowering (at the first mowing) was from 73 to 88 days. The shortest period was in samples PFZ 02456 and PFZ 02449 (73 - 74 days), the longest - in PFZ 02212 and PFZ 02211 (87 - 88 days). The leafiness of the collection samples was on average 42.2%. The highest leafiness was in samples PFZ 02530 and PFZ 02505 (44.2% and 44.4%), the lowest - in PFZ 02213 (39.7%). Samples PFZ 02444, PFZ 02445, PFZ 02523, PFZ 02524, PFZ 02525, PFZ 02463, PFZ 02456, PFZ 02527, PFZ 02528, PFZ 02531, PFZ 02530, PFZ 02205, PFZ 02210 exceeded the standard by 0.1 - 2.1%. Of particular value for breeding work are forms that demonstrate the minimum daily increase in height, especially for pasture use, as well as those that reach the greatest height of the grass stand with complex use. Studies have shown that the average daily increase of red clover samples was 0.88 cm. The highest daily growth was characterized by samples PFZ 02449, PFZ 02526, PFZ 02211, PFZ 02529, PFZ 02205 (0.92 - 0.95 cm/day), the lowest by PFZ 02462 (0.79 cm/day). The highest green mass yield was provided by samples PFZ 02524, PFZ 02526, PFZ 02205 (51.2 - 51.9 t/ha), the lowest by PFZ 02531 (48.3 t/ha). The average seed yield of the studied samples was 2,61 q/ha. The highest yield index on average over three years was observed in the sample PFZ 02531 (2,90 q/ha), the lowest - in PFZ 02456 (2,21 q/ha). The samples were combined into clusters by forage and seed productivity, which allowed us to identify the most similar samples. In the fourth chapter "Adaptive potential of the selection numbers of meadow clover" the parameters of adaptability by productivity traits and their variability depending on the conditions of cultivation of selection numbers were determined. The best combination of the level of plasticity with low values of stability variants was obtained in the selection numbers of red clover for the trait: - plant height: No. 2454 ($b_i = 1.36$; $S_i^2 = 0.10$); No. 2465 ($b_i = 0.98$; $S_i^2 = 0.31$); No. 2447 ($b_i = 1.36$; $S_i^2 = 0.24$) and No. 2459 ($b_i = 1.31$; $S_i^2 = 0.85$); - daily growth: Truskavchanka ($b_i = 2.03$, $S_i^2 = 0.003$) and No. 2455 ($b_i = 2.89$, $S_i^2 = 0.003$); - leafiness: No. 2536 ($b_i = 2.04$ and $S_i^2 = 0.47$), No. 2452 ($b_i = 2.10$, $S_i^2 = 0.23$), No. 2459 ($b_i = 2.79$, $S_i^2 = 0.01$), No. 2541 ($b_i = 3.10$, $S_i^2 = 0.01$) and No. 2540 ($b_i = 3.58$, $S_i^2 = 0.65$); - green mass yield: Truskavchanka ($b_i = 1.44$, $S_i^2 = 0.51$), No. 2535 ($b_i = 1.32$, $S_i^2 = 0.01$), No. 2455 ($b_i = 1.67$, $S_i^2 = 0.33$), No. 2469 ($b_i = 1.77$, $S_i^2 = 0.01$).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

1. Байструк-Глодан Л. З., Перегрим О. Р., Стасів О. Ф., Коник Г. С., Хом'як М. М., Іванців Р. Є., Левицька Л. М., Олексяк В. М. Генофонд багаторічних тонконогових і бобових трав в умовах Передкарпаття. Агронаука і практика. 2023. Вип. 2. Ч. 2. С. 11–24. DOI: 10.32636/agroscience.2023-(2)-2-2.
2. Перегрим О. Р., Байструк-Глодан Л. З., Стасів О. Ф., Коник Г. С., Хом'як М. М., Іванців Р. Є., Левицька Л. М., Олексяк В. М. Продуктивність колекційних зразків конюшини повзучої як вихідного матеріалу для селекції в агрокліматичних умовах Західного регіону України. Агронаука і практика. 2024. Вип. 3. Ч. 2. С. 18–23. DOI: 10.32636/agroscience.2024-(3)-2-3. .
3. Левицька Л. М. Формування та оцінка колекційного матеріалу конюшини лучної (*Trifolium pratense* L.) в умовах Західного регіону України. Передгірне та гірське землеробство і тваринництво. 2024. Вип. 75 (2). С. 75–86. DOI: 10.32636/01308521.2024-(75)-2-7.
4. Bastruk-Hlodan L., Stasiv O., Gadzalo A., Khomiak M., Levytska L. Assessment of the genetic diversity of red fescue in the Western region of Ukraine. Scientific Horizons. 2023. 26(4). 75–85. DOI: 10.48077/scihor4.2023.75.
5. Levytska L., Bastruk-Hlodan L., Stasiv O., Bilovus H., Khomiak M. Determining the germinative qualities of red clover seed samples with varying biological status. Scientific Horizons. 2024. 27(12). 38–46. 13 <https://doi.org/10.48077/scihor12.2024.38>.
6. Наукові основи селекції та насінництва багаторічних трав в Передкарпатті: Монографія / Л. З. Байструк-Глодан, М. М. Хом'як, О. Р. Перегрим, Р. Є. Іванців, В. М. Олексяк, О. Ф. Стасів, Л. М. Левицька, Н. А. Добрянська, Г. С. Коник. Оброшине: Видавництво Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН, 2024. 136 с.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Байструк-Глодан Леся Зіновіївна
2. Lesya Z. Bastruk-Hlodan

Кваліфікація: к. с.-г. н., старший науковий співробітник, 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8446-5758

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496952

Місцезнаходження: вул. Грушевського, буд. 5, с. Оброшине, Пустомитівський р-н., 81115, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лихочвор Володимир Володимирович

2. Volodymyr V. Lykhochvor

Кваліфікація: д. с.-г. н., професор, 06.01.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0377-6157

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького

Код за ЄДРПОУ: 00492990

Місцезнаходження: вул. Пекарська, буд. 50, Львів, 79010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Боженко Анатолій Іванович

2. Anatoliy I. Bozhenko

Кваліфікація: к. с.-г. н., старший науковий співробітник, 06.01.00

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6128-4236

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України "Ніжинський агротехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 34492238

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 10, Ніжин, Ніжинський р-н., 16600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Волощук Олесандра Петрівна

2. Oleksandra P. Voloshchuk

Кваліфікація: д. с.-г. н., професор, 06.01.14

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2509-9452

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут сільського господарства Карпатського регіону
Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496952

Місцезнаходження: вул. Грушевського, буд. 5, с. Оброшине, Пустомитівський р-н., 81115, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ільчук Роман Васильович

2. Roman V. Ilchuk

Кваліфікація: д. с.-г. н., старший науковий співробітник, 06.01.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3524-4844

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут сільського господарства Карпатського регіону
Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496952

Місцезнаходження: вул. Грушевського, буд. 5, с. Оброшине, Пустомитівський р-н., 81115, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Панахид Галина Ярославівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Панахид Галина Ярославівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Гадзало Віра Богданівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**



Юрченко Тетяна Анатоліївна